

שוכנים, מתעברת אמליו, וכאן מתחיל סיפורה של אשה בהריון לפני מאה ותי משימים שנה (אמליו התבוננה בתולדות הכפץ שלה. היא היתה קפנה, אך גדלה והלכה, עובדה שעד כה לא הניחה לה לחזור לתורתה. היא לא יכלה להסב עיניה ממנה. היתה מאובנת... משכנים אותה בעליית גג, כדי שחיה בה, במע" צר כפוי, מבלי שהדבר יודע לכריות, כאשר מאגויר דואג לכל צרכיה.

התינוק שנולד נמסר לאימוץ למישפחה חשוכת-ילדים, ואמליו מוחזרת לכפרה, שם לא יודעים דבר על הרפתקאותיה. מכפרה משגרת אמליו מכתבים לדודתה לדעת את שלום צאצאיה מבלי שהיא מדווחת בחורה. אחיה ואחיותיה נישאים ומקימים מישפחות, בעוד שאמליו נותרה בבית הוריה ומסרבת להתחתן. היא חיה בעולמה הנצור.

בהגיעה קרוב לבלות, פוגשת אמליו בפועל צעיר למדי (לוליט) בשם מאתיו ומתאהבת בו: "בשתלך מכאן, אהיה עיר-רסאים". שניהם מחליטים לחלוק את חייהם ("רק עכשיו תאמה כמיהתה הנפ- שית לכיוונו את תשוקתה הגופנית. עם מאגויר היא מעולם לא חשבה על האס- שרות שתכנס להריון. עכשיו הרהרה בדבר ללא-הרף, ופחדיה שמא יתרחש הדבר מוקדם מדי עמדו ביחס ישר עם ערנותה שהדבר אכן יתרחש בכל מחיר...")

באחד הלילות חלמה אמליו כיצד המכ- שפה מספרת למאתיו את כל שקרה לה בעיר המטויות, ושהוא נמלט ממנה. האידיילה מתנהלת עד שבאחד הימים מגיעים לכפר דודתה חנה ודודה. אחיה התודעות מרגשת בין מאתיו ודודתה

ומבודדת. בחורף של 1899 גוועה אמליו הישישה במהלך סערת-שלגים מקור ומ- רעב, כאשר בחור תקופה של שישה או שבעה שבועות איש לא הודמן לביתה. רוסנר מסיימת את סיפורה בקביעה, שהיא השקפת-עולם: "רנשות מעלי עוצ- מה כה גדולה, שרק האלוהים לבדו יכול לעורר אותם, מביאים בני-אדם אחרים לעשות דווקא את המעשים שדבר האלו- היא מרשיע בתקופות גדולה מאין כמות. לשווא ייאמר לזולת שכל דיבר ודיבר מעשרת-הדיברות נראה פשוט רק בעיני מי שאינו מבין מדוע היה צורך להעלות את הדיברות על הכתב."

סיפורה של רוסנר הוא ספר מעולה, בעל קטעים ליריים לעיתים, קטעים שה- רגש בהם מעיד על עוצמתה של סיפורה נשית מסוג זה, שאינה מגיפה אל-על חיות ומחוכים, אך בעלת איכויות ספ- רותיות מעולות, ודומה כי ספר זה הוא מהספרים המעולים שראו אור בתרגום בשנה האחרונה. הספר מומלץ ביותר.

ארכיאולוגיה

אבלה

למרות שישראל היא אחד המהמרכזים החשובים בעולם הארכיאולוגיה, לא רבים האלבומים המהודרים העוסקים בתפירות ארכיאולוגיות.

ספר אחד כזה, שראה אור באחרונה בתרגום מאנגלית הוא אבלה - תעלומה

לחצוב היסטוריה מאבן לגלות את שורשי היהדות והעברית

ארכיאולוגית* המביא את סיפורו של גילוי ארכיאולוגי שהסעיר את עולם ה- מדע, את גילוייה של אבלה - עיר-ממל- כה קדומה מן האלף השלישי לפני-הספיר

* חיים ברמנט ומיכאל וייצמן - אבלה - תעלומה ארכיאולוגית; עברית: דינה עיבל; הוצאת כתר; 248 עמודים (כריכה קשה).

רה. שרידה של עיר זו נחשפו במשך כמה עונות-חפירות באתר תל-מרדיך שבי- סוריה, דרומית לחלב. את סיפור החפיר- רות באבלה מתארים בספר זה העיתונאי חיים ברמנט, כתב ג'ואיש כרוניקל ואובדנר, שביקר בחפירות אלה, וד"ר מריכאל וייצמן, מרצה בקולג' האוניבר- סיטאי בלונדון.

אבלה הוא ספר של הרפתקה ארכיאול- לוגית, השבה וחושפת לאור השמש מניפי- לאות עולם העבר בלשון מרתקת, שהיא בעלת חשיבות תרבותית מהמעלה הרא- שונה לתרבות הישראלית ולשורשיה: "כאן כבר יכול פשיטנו לקרוא, אורקה! - מצאתי! - תחילה כינה את הלשון החדשה בשם, פליאו-כנענית, כלומר - כנענית עתיקה, בשל אוצר-המלים המ- שותף לה וללשונות כנעניות מאוחרות יותר, כנוף עברית ואוגריתית, אך בתקופה מאוחרת יותר כינה אותה, אבלאית..."

אחד מפרקי אבלה מזכיר בכותרתו מי החריב את אבלה? את סיפורו של ש"י עגנון עד עולם, העוסק בסאטירה עגנונית שנוגה בשאלה מי החריב את העיר גומי- לידתא וכיצד היא נחרבה.

ספר זה חושף לפני הקורא את עולם העבר, כמו היה סרט סינמסקופי צבעוני, המחזיר את הקורא באותיות אל העבר הרחוק של שחר התרבות. בסופו של ה- ספר מצוי לוח זמנים של העולם-העתיק, שבו ניתן לקבוע את זמני החיים ההתי- רחשות של העיר אבלה. יש בתיאורם של ברמנט וייצמן משום יכולת תיאור מרתקת, ההופכת את הקריאה באבלה לחוויה המשכיחה את כל צרות העולם, ומעוררת שאלות בקורא בדבר מהות החיים.

אבלה הוא ספר חובה לכל קורא. החפץ להבין את הרקע לתקופת המיקרא הישר- אלית ולשורשי היהדות ותרבותה.

מסך החול

הקוויקרים

עורך חדשות הרדיו פינחס עינברי פירסם באחרונה ספר תחת הכותרת משולש על הירדן*, שבו הוא פורט את סיפור המגעים ההשמיים בין ארצות- הברית, ירדן ואש"ף, בהתבססו על חומר שעד כה טרם ראה אור בספרים, הממבר- סס על חדשות וידיעות רדיו.

ספר זה, שנועד להתפרסם תחת השם שלוש גדות לירדן (ולא ראה אור בשם זה בגלל התנגדות ספרית מעריב לשם זה), מנסה לפתח תיוה מעניינת, אך לא תמיד משכנעת, בדבר חלקה של ארצות- הברית במהלכים פוליטיים שונים לקידום הצד המדיני של אש"ף, על חשבון פעי- לותו הלוחמת. פינחס עינברי מפעיל סיד- רה של ספקולציות בלתי משכנעות, כמו החשש האמריקאי מכך שאש"ף המיואש יפגע במיתקני-הנפט במיפרץ הפרסי ובי- אספקת הנפט למערב.

עינברי מעניק לכת הגוצרית הקטנה, הכת הקוויקרית, מימד מעל לכל סרר- פורציה, באירגון המשמש מקשר בין ארצות-הברית ומחלקת המדינה שלה ובין אש"ף.

משולש על הירדן נפתח בתיאור של אחד מרגעיה-השיא של השנים האחרונות במיורח-התיוון, ברגע דראמתי: "הפי- צוצים במכוניות כ-2 בינוי היו שיאם של הרבה מאוד אירועים שאירעו בקצב מסחרר ובאווירה רחופה, כאשר גורמים רבים מדי ביקשו להשתלט מהר מדי על פיסת-הקרקע המצומקת שנותרה מפלס- טין - הגדה המערבית." עינברי מתכוון למעשה החבלה במכוניותיהם של בסאם שכעה וכרים ח'אלף, שהונחו בידי גוף קיצוני ישראלי, שחבריו טרם נעצרו עד כה. משיא זה מוליד עינברי את הקורא דרך תשבצי הכוח והשליטה של אש"ף, בצירוף דיאגרמות הולמות, הוא מפענה לפני הקורא מעט מעוצמות הכוח וה- מאבק של הוועדה להכוננה לאומית, תוך שהוא משבץ פרטים רבי-חשיבות לתמונה מאוד לא משכנעת.

* פינחס עינברי - משולש על הירדן; הוצאת כתר וספריית מעריב; 299 עמודים (כריכה קשה).

עינברי גם מעבה את חלקה של המיפ- גה הקומוניסטית במישחקי הכוח השור- נים בגדה המערבית של הירדן, מאבקי אבו ג'והאד ואבו ניראל. עינברי משתמש במחקרים רבי-עינין, כמו המחקר המתועד על תוכניות הלימודים בצל הכיבוש, ומפתח בריליות בלתי-משכנעת את התייה הבוחנת את הציונות, כגירסה בת המאה ה-20 של הצלבנים. עינברי גם בוחן את מיכלול האופציות בדבר עתידו של העם הפלסטיני.

הקטע המשכנע ביותר בסיפורו של עינ- ברי, שלא חסרים בו סקופים, הוא מיש- פט הסיכום, האומר: "המעגל המדיני הגדול שהחל בפברואר 1971 ניסגר והזי- לך והוא יצר הפכמה בינלאומית רחבה מאוד, כמעט כללית. רק ישראל תועה במעגלים פוליטיים משלה. האם דבר זה הוא כורח המציאות?"

אין ספק שמשולש על הירדן הוא ספר עתיר מידע ועובדות, שבדומה לעטיפתו, לא הצליח מתברו לטרף את קלפיו נבר- נה, ועל הקורא לדלות פרטים מרתקים אלה, מתוך מלל של מיני ספקולציות פור- ליטיות והערכות, לעיתים חסרות בסיס.

שירה

חסרי צבע

השמועה אומרת שורד מוסינזון מנען, מכרה בשלוש השנים האחרונות יותר סיפרי-שירה מחיים נחמן ביאליק בעשור האחרון. את ספר שיריה הרא- שון לא ראיתי ולא קראתי, אבל בימים אלה נתגלגל לידי סיפורה השני, תחת הכותרת שירים כהים*.

שיריה של מוסינזון אינם שירים, אלא הגיגים מפגרים למדי של אשה צעירה, שדיכוכ כלשהו עוצר בעדה מלהחליף מ- שנות הטיפש-עשרה שלה, וכך נראים ונקראים הגיגיה (אני לא מפתהדת להתיי-

צב מול הרע הזה גם בשעה שטוב לי..."). אחרי שורד מוסינזון התייצבה מול הרע, היא מוליכה את הגיגיה, כמו היו פירסומת לטמפונים שיריים ולא לשירה (וזה היתד חדר השיפ השיפ ושאר בעיות, שאין בכוחם אפילו לעורר גינקולוג רודף צע. השירים כהים של ורד מוסינזון אפילו אינם כהים, אלא חרוזים רדודים וחסרי צבע. שאם הם בבחינת רבי-מכר, אין זו אשמחה, אלא אשמת הקונים, הראויים מן הסתם לאותה אינפנטיליות מחורזת, תוצ- רת בית-מלאכתה המילולי של ורד מוסי- נזון. ספר מאוד לא מומלץ.

* ורד מוסינזון - שירים כהים; הוצ- את זליה פלד; 70 עמודים (כריכה רכה - ניקוד אבגר).